

Havik. Tekening: Henk Slijper

Vogelwerkgroep van Stad en Ambt Doesborgh

Nieuwsbrief :

Bescherming van Roofvogels en Uilen 2018

Vanaf 1990 hebben de roofvogels en uilen onze speciale aandacht.

Hoe is het met de Havik gegaan in deze tijd? In de jaren 1990 t/m 1997 vonden we één of twee horsten, daarna steeg het aantal tot **acht** in 2014 om daarna terug te lopen naar **drie** nesten. Is dit aantal juist of missen we nu nesten omdat de Havik veel stiller is geworden rond zijn broedplaats! Voorheen als we het broedbos betraden alarmeerde de vogel onmiddellijk met luid 'gekekker'. Nu is dat niet meer het geval. Zelfs rond een nest dat ons bekend is van het jaar ervoor, twijfelen we of het opnieuw bezet is. We krijgen pas zekerheid als de 'spatten' (de witte poepstrepen) onder het nest verschijnen. Het vinden van een horst is nu veel moeilijker, vooral als zo'n nest in een groot bosgebied ligt hoog in een grote Douglas zoals op het landgoed Hagen. Het is dus mogelijk dat we broedparen van de Havik missen. Daar komt nog bij dat de Havik een vogel is die niet zo

zichtbaar is als bijvoorbeeld een Buizerd of Torenvalk. De Havik vangt vogels, hierbij zit hij verscholen in de bosrand en slaat verrassend toe als een vogel op vangafstand komt. Dat de Havik een ras vogelvanger is blijkt uit de volgende gebeurtenis. We kregen dit jaar 3 meldingen van dode Steenuilen, waarvan alleen de ring gevonden was. Een jongeman uit Zevenaar had de drie ringen gevonden onder een nest van een Havik met behulp van een metaaldetector. De Havik had zijn nest in het bos maar ving zijn prooi in het omringende boerenland. Twee van de uiltjes kwamen uit dezelfde nestkast. Zo blijkt dat de gevaarlijkste periode voor onze jonge uilen de periode van het uitvliegen is. Ze moeten allerlei gevaren trotseren: Havik, Sperwer, Steenmarters, katten, honden, het verkeer of domweg verhongering!

De Sperwer vertoont hetzelfde gedrag als de Havik. Ook hij gedraagt zich veel stiller. Is dit een strategie om zijn nest verborgen te houden? We vonden dit jaar nog maar 5 nesten, waarvan er 3 succesvol waren.

De Torenvalk, de Boomvalk en de Slechtvalk bouwen geen nest. Ze zijn afhankelijk van oude vogelnesten of van een nestkast. Ze broeden in nesten van Kraaien of Eksters. We hebben 22 nestkasten voor Torenvalken waarvan er 15 bezet waren. Dit jaar hadden we 2 broedparen Slechtvalk, beide waren succesvol. De Slechtvalk is ook een 'vogeltjesvanger', hij strijdt in het 'open land' met 'open vizier'. Als hij een geschikte prooi ziet vliegen, vliegt hij deze tegemoet, stijgt boven zijn slachtoffer uit en vangt hem door middel van een stootduik. Tijdens zo'n vrije val kan de snelheid oplopen tot maximaal 380 km per uur! Soms weet de prooi door plotseling van richting te veranderen te ontkomen maar meestal is er geen ontkomen aan.

De Buizerd is vergeleken met de 'vogelvangers' maar een slome duikelaar. Hij zit geduldig, uren lang, op een rasterpaaltje in het weiland en kijkt uit naar: muizen, mollen, onbeholpen pas uitgevlogen jonge vogeltjes, regenwormen en insecten. Ook verkeersslachtoffers versmaadt hij niet. Kortom hij is een alleseter en is daarom ook zo succesvol. We telden dit jaar 32 broedparen die een nest gebouwd hadden. Hiervan waren 7 paren niet succesvol. Hoewel hij een alleseter is, is de muis zijn hoofdvoedsel. Een muis is klein en heeft daardoor een snelle stofwisseling, hij moet iedere 3 uur te eten hebben anders verhongert hij. Hij kan niet in zijn holletje blijven, hij moet er uit! Hier maken Torenvalk en Buizerd gebruik van en 's nachts nemen de uilen het van hen over.

De Kerkuil is de muizeneter bij uitstek. Om fit te blijven heeft hij 4 veldmuizen (de muizen met het korte staartje) per dag nodig. In muizenrijke jaren is dit geen probleem. Bovendien kunnen de

muizen zich in een razend tempo vermenigvuldigen. Van maart tot oktober kunnen ze om de 20 dagen 8 jongen krijgen die al na 2 weken na hun geboorte vruchtbaar zijn! Toch zijn er soms te weinig muizen voor de Kerkuil, hij vertrekt dan op zoek naar een betere plek.

De Steenuil eet ook graag muizen maar weet zich eveneens tevreden te stellen met jonge vogeltjes, kikkers, insecten en regenwormen. Hij is dus niet volledig afhankelijk van muizen, hij blijft meestal trouw aan zijn broedplaats vaak tot aan zijn dood. Bij de familie Schouten op 'De Bisschop' aan de Broekstraat en bij de familie Ter Heerdt te Eldrik broedt al 10 jaar hetzelfde vrouwtje.

Soms overdrijft de Steenuil zijn trouw aan de broedplaats. Bij de familie De Lange aan de Zomerweg te Drempt hing in onze ogen een beroerde nestkast. We hingen in de herfst een gloednieuwe kast op in dezelfde boom op dezelfde tak. De oude kast hoefden we niet te hebben en de heer De Lange zette de oude nestkast op de grond tussen de struiken. Toen we in het voorjaar de nieuwe kast controleerden, bleek deze leeg! "Maar we zien ze wel", zei de familie. Wat bleek! De uilen hadden hun jongen in de oude kast. De uil was niet alleen trouw aan zijn territorium, hij was zelfs trouw aan zijn oude nestkast! Omdat de Steenuil zo trouw is aan zijn territorium kan hij in een strenge sneeuwrijke winter in de problemen raken. Hij kan dan geen jonge vogeltjes, wormen, kikkers of insecten vangen. Hij is volledig afhankelijk van muizen. Als die er niet zijn of niet te vangen zijn sterft hij de hongerdood.

Bijna ieder jaar gaan we in januari ons werkgebied door op zoek naar Bosuilen. De mannetjes reageren bijna ogenblikkelijk als wij hun territoriumroep laten horen. Dit jaar antwoordden 6 mannen. Later bleken 3 nestkasten bezet, we ringden 4 kuikens. Dit was heel bijzonder want de Bosuil broedt niet graag in een nestkast. Hij vindt meestal een geschikte broedplaats in een boomholte van oude beuken zoals langs de Hessenweg of de Oude Zutphenseweg.

De Ransuil, de uil met de 'oortjes', broedt de laatste jaren graag in de stad of het dorp. In de maanden juni en juli kunnen bedelende jonge Ransuilen in de late avond heel lang doordringend piepen. Mensen bellen of mailen ons dan, soms kunnen ze er niet van slapen. De Ransuil kiest voor de stad om de Havik en de Bosuil te ontlopen want ook die horen de bedelende jongen en zijn dan voor hen een smakelijk hapje.

Dit jaar kregen we geen enkel belletje. Het gaat niet goed met de Ransuil, hun aantallen gaan achteruit in Nederland. In de wintermaanden zien we ze gelukkig nog wel in de stad, want ze slapen graag bij elkaar op een beschutte plek.

Ons onderzoek aan roofvogels en uilen is alleen mogelijk dankzij velen die ons toestonden nestkasten op te hangen en hun erven of terreinen meerdere malen per jaar te betreden. Ook waren er vogelliefhebbers die ons financieel ondersteunden.

Vogelwerkgroep van Stad en Ambt Doesborgh
Postadres: Hans Jansen Ds. de Graaffweg 29
Drempt
0313-475243 of j.jansen45@chello.nl

IBAN nummer
NL12 RABO0102 4592 inz. Vogelwerkgroep

In een sneeuwrijke winter kan de Steenuil in de problemen raken.

Tekening: Jan Weenink